

بررسی رابطه جهت‌گیری هدف و موفقیت تحصیلی در بین دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی یزد

نویسندگان:

سمیه اکبری فارمد^۱، معصومه گروهی^۲، آرزو فرج پور^{۳*}

- ۱- گروه آموزش پزشکی، دانشکده مدیریت و آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران
 ۲- گروه آموزش پزشکی، دانشکده مدیریت و آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران
 ۳- مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

Journal of Education and Ethics in Nursing, Vol.9, No.3&4, Fall & Winter 2021

چکیده:

مقدمه: جهت‌گیری هدف یکی از عوامل موثر بر موفقیت تحصیلی است که رفتار تحصیلی را جهت می‌دهد و قادر به تبیین رابطه بین باورهای دانشجوی درباره موفقیت تحصیلی و درگیر شدن و استمرار داشتن در انجام یک تکلیف یادگیری است.

روش کار: در این مطالعه توصیفی-مقطعی، ۱۳۵ نفر از این دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد با استفاده از پرسشنامه هدف‌گرایی تحصیلی بوفارد مورد بررسی قرار گرفتند. این پرسشنامه مشتمل بر ۲۰ سوال در سه بعد جهت‌گیری تسلط، عملکردی و اجتنابی بود. معدل دانشجویان ملاک موفقیت تحصیلی قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده‌ها با آزمون تی تست و آنالیز واریانس یک طرفه انجام شد.

یافته‌ها: بر اساس نتایج مطالعه، میانگین و انحراف معیار جهت‌گیری تسلط 23.68 ± 4.33 ، جهت‌گیری عملکردی 27.65 ± 3.6 و جهت‌گیری اجتنابی 25.14 ± 4.91 است. ارتباط معنی‌داری بین جهت‌گیری عملکردی و اجتنابی با موفقیت تحصیلی وجود دارد. همچنین بین سن ($P=0.001$)، وضعیت تاهل ($P=0.001$) و وضعیت اشتغال ($P=0.02$) نیز با انواع جهت‌گیری هدف ارتباط آماری معنی‌داری وجود دارد.

نتیجه‌گیری: جهت‌گیری هدف اکثر دانشجویان از نوع عملکردی و سپس اجتنابی بوده و جهت‌گیری تسلط کمتر است، لذا با در نظر داشتن نقشی که جهت‌گیری هدف بر موفقیت تحصیلی دارد، می‌توان برنامه‌ریزی لازم جهت ایجاد نوع جهت‌گیری ارجح برای ایجاد یادگیری بهتر، موفقیت تحصیلی بیشتر و کسب توانمندی‌های لازم برای فعالیت در بالین پس از فارغ‌التحصیلی را متناسب با علاقه آن‌ها انجام داد.

واژگان کلیدی: جهت‌گیری هدف، موفقیت تحصیلی، مامایی

J Educ Ethics Nurs 2021;9(3&4):64-71

مقدمه

تحلیل عوامل مربوط به موفقیت تحصیلی یکی از اساسی‌ترین موضوعات تحقیقی در نظام آموزشی بوده و در گرو عوامل بیشماری است [۲]. از آنجایی که موفقیت تحصیلی فراگیران ممکن است به دلایل مختلف و تحت تأثیر عوامل گوناگون با مشکل مواجه شود. بنابراین، شناسایی عوامل تأثیرگذار بر موفقیت تحصیلی یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین فعالیت‌ها در هر نظام آموزشی است، تنها در این صورت است که می‌توان با شناختی

میزان پیشرفت تحصیلی یکی از ملاک‌های کارایی نظام آموزشی است چرا که دانشجویان به واسطه موفقیت در تحصیل می‌توانند به موقعیتی دست یابند که از حداکثر نیروی درونی و بیرونی خود برای دستیابی به اهداف آموزش عالی استفاده نموده و شرایط لازم را برای زندگی اجتماعی موفق کسب نموده و بر عکس عدم موفقیت در تحصیل زمینه‌ساز مشکلات فردی و اجتماعی زیاد و انحراف از دستیابی به اهداف در سیستم آموزشی است [۱]. از این‌رو

*نویسنده مسئول، نشانی: مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران.

پست الکترونیک: ar_farajpour@sbm.ac.ir

تلفن تماس: ۰۵۱۳۳۲۵۰۰۴۷

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۴/۳۰

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۱/۱۴

دیگر سوی با توجه به ویژگی‌های خاص حرفه مامایی، اهمیت سلامت مادران و نوزادان و تاثیر مستقیم عملکرد مامایی بر آنها، موفقیت تحصیلی و کسب دانش و مهارت لازم جهت ارائه خدمات حرفه‌ای و موفقیت‌های شغلی در دانشجویان مامایی اهمیت دو چندان می‌یابد، و نیز با توجه به اینکه تاکنون مطالعه‌ای با این عنوان در بین دانشجویان مامایی صورت نگرفته است مطالعه حاضر با هدف بررسی رابطه جهت‌گیری هدف با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان مامایی طراحی و اجرا شد.

روش کار

این مطالعه توصیفی-مقطعی در سال تحصیلی ۹۶-۹۷ در دانشکده پرستاری و مامایی شهید صدوقی یزد انجام شد. پس از تایید طرح در کمیته اخلاق (کد کمیته اخلاق: IR.SBMU.RETECH.REC.1396.957)، ۱۵۰ نفر از دانشجویان مامایی شاغل به تحصیل سال دوم تا چهارم به صورت سرشماری وارد مطالعه شدند. معیار ورود به مطالعه دانشجویان سال‌ها دوم به بعد و دارا بودن معدل تحصیلی بود. ارائه اطلاعات لازم در خصوص اهداف مطالعه به شرکت کنندگان و تاکید بر محرمانه بودن و استفاده بی نام از اطلاعات جمع‌آوری شده و مشارکت داوطلبانه دانشجویان انجام شد. ابزار مورد استفاده جهت بررسی وضعیت جهت‌گیری هدف، پرسشنامه هدف‌گرایی تحصیلی بوفارد و همکاران بود. این پرسشنامه دارای ۲۰ گویه می‌باشد که گویه‌های ۱۸، ۱۴، ۱۲، ۹، ۵، ۲ جهت‌گیری هدف تسلط (۶ گویه)، گویه‌های ۱۶، ۱۳، ۱۱، ۷، ۴، ۱ جهت‌گیری عملکرد (۷ گویه) و گویه‌های ۳، ۶، ۱۰، ۱۵، ۱۷، ۱۹، ۲۰ جهت‌گیری پرهیز از شکست (۷ گویه) را اندازه می‌گیرد. نمره‌گذاری مقیاس بر اساس طیف ۵ درجه‌ای لیکرت از کاملاً موافقم، موافقم، تا حدودی، مخالفم و کاملاً مخالفم می‌باشد. بوفارد و همکاران (۱۹۹۸) ضرایب پایایی را با روش آلفای کرونباخ، برای ابعاد تسلط، عملکرد و اجتنابی به ترتیب ۰،۸۸، ۰،۷۵ و ۰،۷۵ محاسبه کردند و با روش بازآزمایی به ترتیب برابر با ۰،۸۴، ۰،۸۱ و ۰،۸۱ محاسبه کردند. در ایران این ابزار توسط جوکار (۱۳۸۱) مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج تحلیل عاملی موید وجود ۳ عامل مذکور بود. محاسبه ضرایب همبستگی هر سوال با نمره کل زیر مقیاس مربوطه، حاکی از همبستگی بالایی سوالات با مقوله‌های مربوط بود. محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، پایایی مقیاس را برای ابعاد تسلط، عملکرد و اجتنابی به ترتیب برابر ۰،۸۱، ۰،۶۳ و ۰،۷۰ بود. در خصوص روایی ابزار نیز در مطالعات پیشین از طریق روایی محتوایی و شاخص روایی محتوایی (CVI)، این شاخص ۸۰ درصد به دست آمده است [۱۱]. پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌های تکمیل شده توسط دانشجویان، داده‌ها وارد نرم‌افزار شد و مورد تجزیه و تحلیل

دقیق و همه جانبه موفقیت تحصیلی فراگیران را افزایش داد و از میزان افت تحصیلی کاست. ملاحظه پژوهش‌های موجود نشان می‌دهد که مطالعات زیادی در مورد عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی انجام شده و در هر یک از پژوهش‌ها تعدادی از عوامل مورد بررسی قرار گرفته است [۳].

جهت‌گیری هدف که به صورت الگوی منسجمی از باورها، اسنادها و هیجانات فرد تعریف می‌شود مقاصد رفتاری فرد را تعیین کرده و سبب می‌شود تا نسبت به برخی موفقیت‌ها گرایش بیشتری داشته و در آن موفقیت‌ها به گونه‌ای خاص عمل نماید [۵، ۴]. و بر روی موفقیت تحصیلی نیز مؤثر است [۶]. تحقیقات نشان داده‌اند که در بین مجموعه عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی، عوامل فردی، با ماهیت شناختی و اجتماعی بیشترین تاثیر را بر موفقیت تحصیلی دارند [۷]. در این بین، جهت‌گیری هدف نیز یکی از عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی است که رفتار تحصیلی را جهت می‌دهد و قادر به تبیین رابطه بین باورهای دانشجو درباره موفقیت تحصیلی و درگیر شدن و استمرار داشتن در انجام یک تکلیف یادگیری است [۸] و یکی از موضوعات مهم در حوزه انگیزش و یادگیری می‌باشد. جهت‌گیری هدف، به نحوه برخورد ناخودآگاه فرد با تکالیفی در حوزه یادگیری اشاره دارد و زمینه ایجاد انگیزش در یادگیری و عملکرد تحصیلی را به دنبال دارد [۹]. جهت‌گیری هدف قابل آموزش بوده و با شناسایی نوع جهت‌گیری هدف افراد می‌توانیم مداخلات لازم جهت ایجاد نوع جهت‌گیری ارجح جهت ایجاد یادگیری بهتر را فراهم نماییم؛ در واقع با بررسی وضعیت موجود جهت‌گیری هدف در دانشجویان، بررسی همبستگی انواع جهت‌گیری‌ها با موفقیت تحصیلی آنها می‌توان به مسئولان جهت برنامه‌ریزی برای کمک به دانشجویان جهت سوق یافتن به جهت‌گیری مطلوب، موفقیت تحصیلی بیشتر و کسب توانمندی‌های لازم برای فعالیت در بالین پس از فارغ التحصیلی کمک نمود [۱۰]. یکی از تقسیم‌بندی‌های متداول اهداف پیشرفت، جهت‌گیری تسلط، جهت‌گیری عملکردی و جهت‌گیری اجتناب از شکست است. در جهت‌گیری تسلط، فراگیر در صدد رسیدن به تسلط کافی و اشراف بر موضوع بوده و بر درک موضوع تاکید می‌ورزد و هدف اولیه آن‌ها کسب دانش و مهارت لازم می‌باشد. در جهت‌گیری عملکردی، یادگیرنده به دنبال متمایز نمودن عملکرد خوب بوده تا بتواند بصورت عملی صلاحیت خود را تایید نماید و با عملکرد خوب خود، دانش و مهارت را نیز تایید نماید. در جهت‌گیری اجتنابی نیز فراگیر بر خلاف دو جهت‌گیری قبل به دنبال اثبات بی‌کفایتی بوده و به دنبال مخالفت با شکست در درس و تحصیل می‌باشد [۹]. با توجه به اهمیت جهت‌گیری هدف بر موفقیت تحصیلی و تاثیری که این سازه انگیزشی بر راهبردهای خودتنظیمی و خود نظارتی دانشجو در طول آموزش دارد [۹] و از

بین جهت گیری عملکردی با موفقیت تحصیلی در آنالیز واریانس یک طرفه ($F=2,46$ و $P=0,04$) ارتباط آماری معنی داری وجود دارد به گونه‌ای که دانشجویان با معدل بالاتر از وضعیت جهت گیری عملکردی بهتری برخوردارند.

بین جهت گیری اجتنابی با موفقیت تحصیلی در آنالیز واریانس یک طرفه ($F=38,75$ و $P=0,0001$) ارتباط آماری معنی داری وجود دارد به گونه‌ای که دانشجویان با معدل بالاتر از وضعیت جهت گیری اجتنابی کمتری برخوردارند.

در بررسی ارتباط جهت گیری هدف با ویژگی‌های دموگرافیک دانشجویان مشخص شد که بین ابعاد جهت گیری هدف و سن ارتباط معنی دار وجود دارد ($F=23,18$ و $P=0,0001$) به طوری که با افزایش سن، میانگین نمره همه ابعاد جهت گیری هدف افزایش می‌یابد.

همچنین آزمون تی تست نشان داد که دانشجویان متاهل از میانگین نمره بالاتری در جهت گیری هدف نسبت به دانشجویان مجرد برخوردارند ($t=-3,59$ و $P=0,001$).

نمره جهت گیری هدف در دانشجویان خوابگاهی و غیر خوابگاهی تفاوت آماری معنی داری نداشت ($t=0,98$ و $P=0,10$).

در بررسی ارتباط وضعیت اشتغال و جهت گیری هدف مشخص شد که نمره جهت گیری تسلط در دانشجویان شاغل به طور معنی داری نسبت به دانشجویان غیر شاغل بالاتر است ($P=0,02$ و $t=2,38$) ولی در دو بعد دیگر تفاوت آماری معنی دار نبود (جدول ۲).

آماره قرار گرفت. تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ انجام شد و به کمک شاخص‌های عددی فراوانی و درصد و شاخص‌های پراکندگی میانگین و انحراف معیار انجام شد. جهت بررسی نرمالیت بودن داده‌ها از آزمون کلموگروف-اسمیرونوف استفاده شد. بررسی آزمون فرضیه‌های با آزمون‌های پارامتریک تی مستقل، آنالیز واریانس و پیرسون صورت گرفت.

یافته‌ها

در مجموع از ۱۵۰ پرسشنامه توزیع شده در بین دانشجویان، ۱۳۵ پرسشنامه بصورت کامل تکمیل شد (۹۰٪ نرخ بازگشت). ۶۶,۷٪ درصد دانشجویان مورد بررسی مجرد و مابقی یعنی ۳۳,۳ درصد متاهل بودند، سایر ویژگی‌های دموگرافیک در جدول ۱ آمده است:

بررسی نمرات به دست آمده از پرسشنامه نشان می‌دهد، میانگین نمره به دست آمده در بعد جهت گیری تسلط (بین ۶ تا ۳۰) $\pm 4,33$ و جهت گیری عملکردی (بین ۷ تا ۳۵) $\pm 5,36$ و $27,65 \pm$ و جهت گیری اجتنابی (بین ۷ تا ۳۵) $\pm 4,91$ می‌باشد.

یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد در آنالیز واریانس یک طرفه، بین جهت گیری تسلط با موفقیت تحصیلی دانشجویان (معدل) رابطه آماری معنی داری وجود ندارد ($F=1,19$ و $P=0,293$) و میانگین جهت گیری تسلط در گروه‌های مختلف موفقیت تحصیلی (معدل) تقریباً مشابه بود.

جدول ۱: توزیع فراوانی ویژگی‌های دموگرافیک دانشجویان

ویژگی‌های دموگرافیک	فراوانی (درصد)
محل سکونت	خوابگاهی (۸۹) ۶۵,۹٪
	غیر خوابگاهی (۴۶) ۳۴,۱٪
اشتغال	شاغل (۱۷) ۱۲,۶٪
	غیر شاغل (۱۱۸) ۸۷,۴٪
معدل	۱۲-۱۴ (۶) ۴,۴٪
	۱۴-۱۶ (۴۱) ۳۰,۴٪
	۱۶-۱۸ (۶۲) ۴۵,۹٪
	۱۸-۲۰ (۲۶) ۱۹,۳٪
سن	زیر ۲۰ سال (۴۵) ۳۳,۳٪
	۲۰-۲۵ سال (۶۸) ۵۰,۴٪
	بالاتر از ۲۵ سال (۳۲) ۱۶,۳٪

جدول ۲: ارتباط انواع جهت گیری هدف با عوامل دموگرافیک

انواع جهت گیری	ویژگی‌های دموگرافیک	میانگین	آماره	P value
جهت‌گیری عملکردی	معدل ۱۲-۱۴	۲۷,۰۰	۲,۴۶	۰,۰۴
	معدل ۱۴-۱۶	۲۶,۲۶		
	معدل ۱۶-۱۸	۲۸,۳۳		
	معدل ۱۸-۲۰	۲۹,۴۱		
جهت‌گیری تسلط	معدل ۱۲-۱۴	۲۴,۰۰	۱,۱۹	۰,۳۱۳
	معدل ۱۴-۱۶	۲۴,۷۰		
	معدل ۱۶-۱۸	۲۳,۰۹		
	معدل ۱۸-۲۰	۲۳,۳۸		
جهت‌گیری اجتنابی	معدل ۱۲-۱۴	۲۹,۰۰	۳۸,۷۵	۰,۰۰۱
	معدل ۱۴-۱۶	۲۹,۰۷		
	معدل ۱۶-۱۸	۲۴,۴۱		
	معدل ۱۸-۲۰	۱۹,۷۳		
جهت‌گیری عملکردی	مجرد	۲۶,۷۳	-۳,۰۲	۰,۰۰۳
	متاهل	۲۹,۴۸		
جهت‌گیری تسلط	مجرد	۲۲,۹۵	-۲,۹۸	۰,۰۰۴
	متاهل	۲۵,۳		
جهت‌گیری اجتنابی	مجرد	۲۴,۲۱	-۳,۴۵	۰,۰۰۱
	متاهل	۲۷,۰۰		
جهت‌گیری عملکردی	خوابگاه	۲۷,۴۸	-۰,۵۳	۰,۵۹
	غیر خوابگاه	۹۷/۲۷		
جهت‌گیری تسلط	خوابگاه	۲۳,۵۰	-۰,۶۷	۰,۵۰
	غیر خوابگاه	۲۴,۰۲		
جهت‌گیری اجتنابی	خوابگاه	۲۵,۴۷	۱,۰۸	۰,۲۸
	غیر خوابگاه	۲۴,۵۰		
جهت‌گیری عملکردی	شاغل	۲۹,۸۲	۱,۸۳	۰,۰۸
	غیر شاغل	۲۷,۳۳		
جهت‌گیری تسلط	شاغل	۲۵,۶۴	۲,۳۸	۰,۰۲
	غیر شاغل	۲۳,۳۹		
	شاغل	۲۶,۴۱		
جهت‌گیری اجتنابی	غیر شاغل	۲۴,۹۵	۱,۲۸	۰,۲۱

بحث

معنی‌داری بین موفقیت تحصیلی و جهت‌گیری تسلط مشاهده نشده بود. دانشجویان دارای جهت‌گیری تسلط علاقه درونی به فعالیت‌های یادگیری دارند و به همین دلیل وقت بیشتری برای یادگیری صرف می‌کنند؛ این افراد بر این سؤالات تمرکز دارند که چگونه این مطلب را می‌توانم بفهمم یا چگونه این کار را می‌توانم انجام دهم؟ و چگونه در این درس می‌توانم مسلط باشم؟ در واقع دانشجویان با تمرکز بر فرایند یادگیری دروس، بدون داشتن استرس زیاد می‌توانند پیشرفت تحصیلی خود را تضمین نمایند. این امر در محیط عملی و پر استرس مامایی می‌تواند بسیار مهم به شمار آید. بر خلاف نتایج مطالعه حاضر در مطالعات شریفی اردانی و همکاران

در مجموع نتایج مطالعه ارتباط معنی‌داری بین جهت‌گیری هدف با عملکرد تحصیلی نشان داد و دانشجویانی که از عملکرد تحصیلی بهتری برخوردار بودند، جهت‌گیری‌های بهتری را برای تحصیل خود متصور بوده و نمرات جهت‌گیری اهداف نیز برای آن‌ها مثبت ارزیابی شده بود. اما بر اساس آزمون‌های آماری تحلیلی ارتباط معنی‌داری بین بعد جهت‌گیری تسلط با موفقیت تحصیلی دانشجویان مشاهده نشد و میانگین جهت‌گیری تسلط در گروه‌های مختلف موفقیت تحصیلی تقریباً مشابه بود. این یافته‌ها همسو با مطالعات الیوت و چرچ [۱۲]، اوکان و همکاران [۱۳] و دلاورپور [۱۴] بود، بگونه‌ای که در مطالعه آن‌ها نیز ارتباط

[۱۵] و لینین برینک گارسیا و همکاران [۱۶] رابطه مثبتی بین جهت گیری تسلط با پیشرفت تحصیلی مشاهده شد. پژوهش ون بوکل نشان داد که هدف‌های جهت‌گیری تسلط با الگوهای انطباقی و رفتارهای سازگارانه (مانند حل مسأله، لذت بردن از انجام یک فعالیت و غیره) رابطه دارد [۱۷]. کدیور و همکاران نشان داد که دانشجویان با جهت‌گیری هدف یادگیری و تسلط، استرس تحصیلی کمتری تجربه می‌کند. زیرا یادگیری را به عنوان فرایندی تلقی می‌کند که کفایت و شایستگی‌های وی را نمایان می‌سازد [۱۸]. دانیلز و همکاران (۲۰۰۸) [۱۹] طی پژوهشی به این نتیجه دست یافته‌اند که کسب نمرات تحصیلی بالا با اهداف عملکردی مرتبط است و نه تسلطی، این در حالی است که چنین نتیجه‌گیری با برخی از پژوهش‌های مذکور و یافته‌های حاضر ناهمخوان است. با توجه به متناقض بودن پژوهش‌های پیشین و یافته‌های حاضر به نظر می‌رسد پژوهش‌های بیشتری در جهت روشن شدن نقش جهت‌گیری اهداف پیشرفت (جهت‌گیری تسلط) در زمینه پیشرفت تحصیلی و عملکرد تحصیلی ضروری است. با این حال یکی از دلایل تناقض در یافته‌ها را می‌توان ناشی از تعریف نه چندان دقیق پیشرفت تحصیلی یا عملکرد تحصیلی دانست، به طوری که در پژوهش‌های مختلف از ابزارها و تعریف‌های بسیار متفاوتی برای این منظور استفاده شده است.

همچنین در آزمون‌های تحلیلی آماری ارتباط معنی‌داری بین جهت‌گیری عملکردی با موفقیت تحصیلی دانشجویان مشاهده شد به گونه‌ای که دانشجویان با معدل بالاتر از وضعیت جهت‌گیری عملکردی بهتری برخوردار بودند. یافته وجود رابطه جهت‌گیری عملکردی با پیشرفت تحصیلی هم سو با نتایج دلاورپور [۱۴]، شریفی اردانی و همکاران [۱۵] و دهقانی [۲۰] بود. این یافته‌ها با نتایج مطالعات خارجی لیتون و همکاران (۲۰۱۰) [۲۱] و نیل و یئو [۲۲] نیز همسو بود. نتایج مطالعه لیتون نیز نشان داد عملکرد تحصیلی مناسب و داشتن یادگیری خلاق تحت تاثیر جهت‌گیری مناسب اهداف بر اساس چشم‌اندازی که از آینده به دست می‌آورند، می‌باشد. نیل و یئو نیز به این نتیجه رسیدند که جهت‌گیری هدف مستلزم ترسیم آینده مناسب در دستیابی به اهداف و عملکرد مناسب می‌باشد. دانشجویان با هدف عملکردی به دنبال اثبات و نشان دادن شایستگی خود است. از آنجا که گرفتن نمرات بالا یکی از آشکارترین ملاک‌های ابراز و نمایش شایستگی است این گروه بر دستیابی به نمره خوب تمرکز می‌کنند.

یافته‌های آماری نشان داد که دانشجویان با معدل بالاتر از وضعیت جهت‌گیری اجتنابی کمتری برخوردار بودند. رابطه منفی پیشرفت تحصیلی با جهت‌گیری اجتنابی، به این معناست که دانشجویی که جهت‌گیری اجتنابی دارد از پیشرفت تحصیلی پایینی برخوردار است. این یافته هم سو با نتایج دلاورپور [۱۴] و

شریفی اردانی و همکاران [۱۵] بود. در مطالعات خارجی نیز یافته مذکور همسو با پژوهش‌های الیوت و مک گریگور [۲۳]، والترز [۲۴] و هارکوییکز و همکاران [۲۵] بود، اما با پژوهش‌های معدودی نظیر دوپیرات و مارین [۲۶] ناهمسو است. دلیل این اثر منفی جهت‌گیری اجتنابی در عملکرد تحصیلی را در این مسئله می‌توان یافت که افراد دارای جهت‌گیری اجتنابی، نه به دلیل علاقه، بلکه به خاطر اجتناب از پیامدهای ناخوشایند آن بر تکلیف تمرکز می‌کنند و به دیگر سخن انگیزه درونی چندانی برای انجام تکلیف ندارند، بنابراین تلاش کمتری خواهند کرد. سیفرت و اوکیف (۲۰۰۱) [۲۷] نیز اشاره کرده‌اند که این افراد برای تکلیف درسی و تحصیل ارزش چندانی قائل نبوده و سطح بالایی از بی‌کفایتی نشان می‌دهند، در نتیجه موفقیت تحصیلی چندانی هم نشان نمی‌دهند. در تبیین این یافته می‌توان به این نکته اشاره کرد که از آنجا که افرادی که جهت‌گیری هدف عملکردی -گرایش دارند به دنبال اثبات شایستگی خود در جمع‌هایی که به طور بالقوه روحیه رقابت را القا می‌کنند، هستند و در چنین شرایطی معیارهای عینی به عنوان آشکارترین و قابل دسترس‌ترین ملاک برای ارزشیابی افراد هستند؛ بنابراین، افراد مذکور با برتر نشان دادن خود در این ملاک‌ها، به دنبال نشان دادن شایستگی خود در مقایسه با دیگران هستند و تمام تلاش و تمرکز آنان در رسیدن به این هدف هدایت می‌شود. در واقع محوریت ترس و اجتناب از وارد عمل شدن و به تبع آن انفعالی برخورد کردن، انگیزه تلاش و موفقیت را در این گروه از دانشجویان پایین می‌آورد. تناقض و تفاوت در یافته‌های مربوط به نقش جهت‌گیری اهداف می‌تواند در درجه اول ناشی از ماهیت متغیر پیامد باشد؛ در حالی که در مطالعه حاضر معدل ترم‌های پیشین به عنوان عملکرد تحصیلی در نظر گرفته شده بود، در برخی از مطالعات پیشین عملکرد در یک تکلیف عملی خاص مثل مطالعه استوبر و همکاران (۲۰۱۵) [۲۸] باشد. ثانیاً ماهیت جامعه مورد مطالعه و یا جنسیت می‌تواند در نتایج تأثیرگذار باشد؛ به طوری که شاید بویژه در دانشجویان مامایی جهت‌گیری اهداف مهم‌تر از دانشجویان رشته‌های دیگر بوده و نقش و سهم متفاوتی در این میان داشته باشد. در مورد نقش جنسیت نیز با توجه به تاکید بیشتر فرهنگ بر پیشرفت مردان در جامعه، شاید چنین نقشی تأثیر متفاوتی از زنان داشته باشد. علاوه بر این چنانچه نفتله و روبینز (۲۰۰۷) [۲۹] اشاره کرده‌اند، ویژگی‌هایی چون باوجدان بودن می‌توانند در انجام تکلیف نقش داشته باشند، بنابراین شاید مناسب تر باشد که چنین ویژگی‌هایی به عنوان متغیر کنترل در نظر گرفته شوند. چنین مسئله‌ای بویژه از این بابت مهم است که پژوهش استوبر فقط بر روی دانشجویان دختر انجام گرفته بود. بنابراین به نظر می‌رسد پژوهش‌های بیشتری با توجه به عوامل تأثیرگذار فوق لازم است تا به صورت دقیق‌تری بتوان

ذکر شد موضوع جهت گیری هدف در حوزه آموزش علوم پزشکی در داخل کشور چندان مورد توجه قرار نگرفته است. از جنبه کاربرد عملی نیز با توجه به آموزش پذیر بودن جهت گیری هدف، با بهره گیری از نتایج پژوهش می توان در جهت رفع مشکلات تحصیلی، بهبود انگیزش درونی و سوق دادن دانشجویان به سمت جهت گیری هدف مطلوب برنامه ریزی نمود.

تشکر و قدردانی

این مقاله حاصل پایان نامه شماره ۹۱۲۶ می باشد که برای اخذ درجه کارشناسی ارشد آموزش پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در سال ۱۳۹۷ مورد تأیید قرار گرفت.

نقش جهت گیری اهداف را مورد کاوش قرار داد. استفاده از معدل چند ترم قبلی به عنوان عملکرد تحصیلی شاید نشانگر عملکرد دقیق و کامل افراد نباشد که این مسئله محدودیت پژوهش حاضر به شمار رفته و پیشنهاد می شود در مطالعات آتی از آزمون های عملکرد در حوزه های خاص استفاده شود.

نتیجه گیری

انگیزش پیشرفت نقش مهمی در عملکرد تحصیلی دارد و اخیراً رویکرد جدید اهداف پیشرفت در این زمینه محور بسیاری پژوهش هاست. نتایج این پژوهش وجود رابطه بین جهت گیری هدف با پیشرفت تحصیلی را نشان داد. این نتایج می تواند به بدنه علمی آموزش در علوم پزشکی یاری رساند زیرا همان گونه که

References:

- Namdar areshtanab H eH, sahebihagh M, arshadi bostanabad M. Mental Health and Its Relationship with Academic Achievement in Students of Tabriz Nursing-Midwifery Faculty. Iranian Journal of Medical Education 2013; 13(2): 146-52.
- Dabbagh Ghazvini S. Relationships between academic self-concept and academic performance in high school students. Procedia Social and Behavioral Sciences 2011; 15: 1034-1039
- Karami A. Survey of factors affecting the academic achievement of high school students in Tehran. Pazhouhesh_haye-Tarbiati: Islamic Azad University- Bojnourd Branch 2005; 2(4): 103-1.
- Georgios D. Sideridis. Goal Orientation, Academic Achievement, and Depression: Evidence in Favor of a Revised Goal Theory Framework. Journal of educational psychology 2005; 97(3): 366.
- Gordon C WS, Hudson G, Stewart J. Factors associated with academic performance of physical therapy students. West Indian Medical Journal 2010; 59(2): 203-8.
- Diseth Å. Self-efficacy, goal orientations and learning strategies as mediators between preceding and subsequent academic achievement. Learning and Individual Differences 2011; 21(2): 191-5.
- Starke M HM, Sirianni F. Retention, bonding, and academic achievement: Success of a firstyear seminar. Journal of the First-Year Experience & Students in Transition 2001; 13(2): 7-36.
- Payne SC YS, Beaubien JM. A meta-analytic examination of the goal orientation nomological net. Journal of Applied Psychology 2007; 92(1): 128.
- Hoffman RL H-RC, Datta J, Morris JB, Kelz RR. Goal orientation in surgical residents: a study of the motivation behind learning. journal of surgical research 2014; 190(2): 451-6.
- Abedini Y HE, Sajadi H, M. GT. The mediating effects of academic engagement in the relationship between performance- avoidance goals and academic achievement in high school girl students in humanities. Journal of New Educational Approaches 2008; 4(1): 41-58.
- Jokar B. [Barresi rabeteve beyne jahatgiri hadaf va khodnazmbakhshi daneshjoyane daneshgahe shiraz]. Journal of Humanities and Social Sciences of Shiraz University 2005; 45(5): 71-6. [Persian].
- Elliot AJ CM. A hierarchical model of approach and avoidance achievement motivation. Journal of personality and social psychology 1997; 72(1): 218.
- Okun MA FC, Karoly P, Ruehlman LS, Newton C. Academic goals, goal process cognition ,and exam performance among college students. Learning and Individual Differences 2006; 16(3): 255-65.
- Delavarpour M.A. Prediction of metacognition awareness and academic achievement based on goal orientation. Journal Of Psychology (Tabriz University) 2008; 3(9): 65 -91.
- Sharifi Ardany A, Khayyer M, Hayati D, Sharifi Ardani A, Raeisi J, Rouhi A. Predicting Academic Achievement Based on Grit as a Personality Trait with Mediating Role of Goal Orientation Among MA Students of Shiraz University. Educational Developement of Jundishapur 2013; 4(1): 53-63.
- Linnenbrink-Garcia L TD, Patall EA. When are achievement goal orientations beneficial for academic achievement? A closer look at main effects and moderating factors. Revue internationale de psychologie sociale 2008; 21(1): 19-70.
- Van Boekel M MJ. Examining the Relation Between Academic Rumination and Achievement Goal Orientation. Individual Differences Research 2014: 12.
- Kadivar P KJ, Arabzadeh M, Nikdel F. Survey on relationship between goal orientation and learning strategies with academic stress in university students. Procedia-social and behavioral sciences 2011; 30:453-6.
- Daniels LM HT, Stupnisky RH, Perry RP, Newall NE, Pekrun R. Individual differences in achievement goals: A longitudinal study of cognitive, emotional, and achievement outcomes. Contemporary Educational Psychology 2008; 33(4): 584-608.

20. Dehghani Nazhvani A ZM. Relationship between Goal Orientation and Academic Achievement in Dental Students of Shiraz University. *Iranian Journal of Medical Education* 2016; 16:210-8.
21. Lehtonen A. Future thinking and learning in improvisation and a collaborative devised theatre project within primary school students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 2012; 45: 104-13.
22. Yeo GB NA. A multilevel analysis of effort, practice, and performance: effects; of ability, conscientiousness, and goal orientation. *Journal of applied psychology* 2004; 89(2): 231.
23. Elliot AJ MH. A 2×2 achievement goal framework. *Journal of personality and social psychology* 2001; 80(3): 501.
24. Wolters CA. Advancing Achievement Goal Theory: Using Goal Structures and Goal Orientations to Predict Students' Motivation, Cognition, and Achievement. *Journal of educational psychology* 2004; 96(2): 236.
25. Harackiewicz JM BK, Tauer JM, Carter SM, Elliot AJ. Short-term and long-term consequences of achievement goals: Predicting interest and performance over time. *Journal of educational psychology* 2000; 92(2): 316.
26. Dupeyrat C MC. Implicit theories of intelligence, goal orientation, cognitive engagement, and achievement: A test of Dweck's model with returning to school adults. *Contemporary Educational Psychology* 2005; 30(1): 43-59.
27. Seifert T OKB. The relationship of work avoidance and learning goals to perceived competence, externality and meaning. *British Journal of Educational Psychology* 2001; 71(1): 81-92.
28. Stoeber J HA, Scott C. Perfectionism and exam performance: The mediating effect of task-approach goals. *Personality and individual differences* 2015; 74:171-6.
29. Nofle EE RR. Personality predictors of academic outcomes: big five correlates of GPA and SAT scores. *Journal of personality and social psychology* 2007; 93(1): 116.

Relationship between goal orientations with academic achievement in midwifery students of Yazd University of medical sciences

Somayeh Akbari Farmad¹, Masoomeh Goroohi², Arezou Farajpour^{3*}

Received: 2020/04/2

Revised: 2020/07/19

Accepted: 2020/07/20

1. Department of Medical Education, Virtual School of Medical Education and Management, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran

2. Department of Medical Education, Virtual School of Medical Education and management, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran

3. Education Development Center, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran

Journal of Education and Ethics in Nursing, Vol.9, No.3&4, Fall & Winter 2021

J Educ Ethics Nurs 2021;9(3&4):64-71

Abstract:

Introduction:

Goal orientation is one of the factors influencing academic achievement and behavior. It can also explain the relationship between the university student's beliefs about academic achievement, engagement, and continuity in performing a learning task.

Materials and Methods:

In this descriptive cross-sectional study, 135 Midwifery students of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences included. The data collection tool was the educational goal orientation questionnaire of Buffard et al. along with 20 questions in three dimensions of mastery, functional, and avoidance orientation. The students' average marks were the criterion for academic achievement. The data were analyzed using linear regression and one-way ANOVA.

Results:

Based on the results of the study, the mean and standard deviation of the mastery orientation was 23.68 ± 4.33 , the functional orientation 27.65 ± 5.36 , and the avoidance orientation was 25.14 ± 4.91 . The total goal orientation score was 76.47 ± 12.73 . The linear regression results showed a significant relationship between performance orientation and avoidance with academic achievement. According to one-way ANOVA, there was a significant relationship between the age difference and the year of entering the university with different orientations. Moreover, the results of independent t-test showed that there was a significant relationship between age ($P=0.0001$) marital status ($P=0.001$) and employment status ($P=0.02$) with different orientations.

Conclusion:

Based on the results of the study, it is recommended to plan for the further academic achievement in accordance with their interest in order to improve the academic achievement of midwifery students, while identifying their orientation in early semesters of the university.

Keywords: Academic Achievement, Goal Orientation, Midwifery

* Corresponding author Email: ar_farajpour@sbmu.ac.ir